

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 22/2005 vp

Hallituksen esitys sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi annetun hallituksen esityksen HE 68/2005 vp täydentämisestä

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 31 päivänä toukokuuta 2005 lähettänyt hallituksen esityksen sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 68/2005 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan ja samalla määrännyt, että valtiovarainvaliokunnan on annettava asiasta lausunto sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle.

Lisäksi eduskunta on 22.9.2005 lähettänyt hallituksen esityksen sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi annetun hallituksen esityksen HE 68/2005 vp täydentämisestä (HE 129/2005 vp) valtiovarainvaliokuntaan niin ikään lausunnon antamista varten sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi ja vakuutusneuvos Matti Toiviainen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

- budjettineuvos Pertti Tuhkanen ja finanssi-
sihteeri Fransiska Pukander, valtiovarain-
ministeriö
- apulaisjohtaja Erkki Laanterä ja ylitarkastaja
Paula Väliaverronen, Verohallitus
- pääjohtaja Jorma Huuhtanen ja osastopäällik-
kö Erkki Meriläinen, Kansaneläkelaitos
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- OTK Johan Åström, Elinkeinoelämän keskus-
liitto
- johtaja Kaarina Knuuti, Maa- ja metsätalous-
tuottajain Keskusliitto MTK ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammatti-
liittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Risto Suominen, Suomen Yrittäjät ry
- toiminnanjohtaja Risto Heiskanen, Vakuutus-
kassojen Yhdistys.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö sekä Suomen Kuntaliitto ovat toimittaneet asiassa kirjalliset lausuntonsa.

Eläketurvakeskus, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYKSET

HE 68/2005 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia siten, että sairausvakuutuksen rahoitus jaettaisiin kahteen osaan, sairaanhoito- vakuutuksen ja työtulovakuutuksen rahoitukseen. Sairaanhoitoetuuksia olisivat Kansaneläkelaitoksen maksamat lääkekorvaukset, korvaukset lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkioista, korvaukset tutkimuksesta ja hoidosta, matkakorvaukset, kuntoutusmenot, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaan kuuluvat sairaanhoitokorvaukset, korvaukset Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle sekä EU-maihin maksettavat sairaanhoidon kustannusten korvaukset. Työtuloetuksina rahoitettaisiin sairauspäivärahat, vanhempainpäivärahat, kuntoutusrahat sekä työnantajille maksettavat korvaukset vanhempainpäiväraha-ajan vuosilomakustannuksista ja työterveyshuollon järjestämisestä. Esityksen tavoitteena on turvata sairauden perusteella myönnettävien etuuksien rahoituksen riittävyys. Tätä varten sairausvakuutuksessa vahvistetaan vakuutusperiaatetta tiivistämällä maksujen ja etuuksien välistä yhteyttä.

Sairaanhoitovakuutuksen rahoitukseen vakuutetut ja valtio osallistuisivat yhtä suurella osuudella lukuun ottamatta EU-maihin maksettavia sairaanhoidon kustannusten korvauksia, jotka valtio rahoittaisi. Sairaanhoitoetuuksien rahoittamiseksi kaikilta vakuutetuilta perittäisiin 1,33 prosenttia sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua vuonna 2006. Maksu korvaisi nykyisen vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja sitä perittäisiin sairausvakuutusmaksun tapaan kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Eläke- ja etuustulojen osalta maksua perittäisiin kuitenkin 1,50 prosenttia eli nykyisen sairausvakuutusmaksun suuruisena. Sairaanhoitomaksua tarkistettaisiin vuosittain annettavalla lailla.

Työtulovakuutuksen rahoittamiseen osallistuisivat työnantajat, palkansaajat ja yrittäjät sekä valtio. Valtio rahoittaisi vähimmäismääräiset sairaus- ja vanhempainpäivärahat, erityishoitohavat sekä kuntoutusrahat. Vuonna 2006 työn-

antajat rahoittaisivat muista työtuloetuksista 73 prosenttia ja palkansaajat sekä yrittäjät yhdessä 27 prosenttia. Sen jälkeen tapahtuvat kustannusmuutokset rahoitettaisiin valtion osuutta lukuun ottamatta siten, että maksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajien sekä palkansaajien ja yrittäjien kesken.

Palkansaajilta ja yrittäjiltä ehdotetaan perittäväksi uutta sairausvakuutuksen päivärahamaksua 0,77 prosenttia vuonna 2006. Maksu olisi verotuksessa vähennyskelpoinen ja se perittäisiin ennakonpidätyksen yhteydessä veronalaisen palkkatulon ja yrittäjän työtulon perusteella. Päivärahamaksun perusteeksi tuleva palkka ehdotetaan määriteltäväksi siten, että se asiallisesti vastaisi työeläkevakuutusmaksujen perusteena käytettävää tulokäsitettä. Samalla muutettaisiin sairausvakuutuksen päivärahan perusteena olevan työtulon määritelmää siten, että päivärahaetuuden ja -maksun perusteet vastaisivat kaikilta osin toisiaan.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu olisi 2,06 prosenttia vuonna 2006. Maksu suoritettaisiin saman palkkatulon perusteella kuin uusi sairausvakuutuksen päivärahamaksu. Maksu nousisi yksityisillä työnantajilla, kuntatyönantajilla ja kirkkotyönantajilla 0,46 prosenttiyksikköä. Valtion ja Ahvenanmaan maakunnan muita korkeampi työnantajan sairausvakuutusmaksu ehdotetaan alennettavaksi vuoden 2006 alusta samalle tasolle muiden työnantajien maksujen kanssa. Alennus olisi 0,79 prosenttiyksikköä. Valtioneuvosto vahvistaisi jatkossa vuosittain sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruuden.

Arvonlisäveron tilityksestä sairausvakuutusrahastoon ehdotetaan luovuttavaksi. Lisäksi ehdotetaan, että työnantajan kansaneläkemaksun perusteena olevaa palkkakäsitettä muutettaisiin vastaamaan työnantajan sairausvakuutusmaksun ja uuden sairausvakuutuksen päivärahamaksun perusteeksi ehdotettua palkkakäsitettä. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettuun lakiin tehtäisiin myös eräitä muita pääosin teknisiä muutoksia. Kansaneläkelaitoksen järjes-

tämästä kuntoutuksesta annetun lain ja kuntoutusrahalain rahoitussäännöksiä muutettaisiin. Myös tuloverolakiin tehtäisiin ehdotetusta uudesta päivärahamaksusta aiheutuvat tekniset tarkistukset. Laki vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta kumottaisiin.

Erikseen annettavissa hallituksen esityksissä ehdotettavilla laeilla on tarkoitus hyvittää työnantajien, palkansaajien ja yrittäjien maksutason kohoaminen. Esitys liittyy valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

HE 129/2005 vp

Hallitus on antanut kevätistuntokaudella eduskunnalle hallituksen esityksen sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muutta-

miseksi. Eduskunnalle annettua hallituksen esitystä ehdotetaan täydennettäväksi yrittäjien omavastuun korvaamista ja korvaamisen rahoitusta koskevilla säännöksillä, yrittäjien työterveyshuollon laajentamista kattamaan myös sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon ja laajennuksen rahoitusta koskevilla säännöksillä sekä ehkäisevän työterveyshuollon korvausprosentin korottamista koskevilla säännöksillä.

Täydennettäväksi esitettävä hallituksen esitys sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ja täydentävä esitys liittyy valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006 samanaikaisesti sairausvakuutuksen rahoitusta koskevien lakien kanssa. Sen 8 luvun 10 § tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valtiovarainvaliokunta pitää hallituksen esitystä sairausvakuutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi perusteltuna ja merkittävänä uudistuskokonaisuutena. Sillä voidaan myös selkeyttää Kansaneläkelaitoksen rahoitusta ja saattaa se nykyistä pysyvämmälle pohjalle, kuten valiokunta on Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaista muuttamista koskevia vuotuisia erityislakeja käsitellessään pitänyt tavoiteltavana.

Valiokunta puoltaa esitysten hyväksymistä ja toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa esityksiin oman toimialansa osalta.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

VaVL 22/2005 vp — HE 68/2005 vp, HE 129/2005 vp

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Pirkko Peltomo /sd
vpj.	Matti Ahde /sd	Iivo Polvi /vas
jäs.	Christina Gestrin /r (osittain)	Matti Saarinen /sd
	Jyri Häkämies /kok	Anni Sinnemäki /vihr (osittain)
	Kyösti Karjula /kesk	Kari Uotila /vas
	Jari Koskinen /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Pekka Kuosmanen /kok	vjäs. Eva Biaudet /r
	Reijo Laitinen /sd	Olli Nepponen /kok
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	Maija Perho /kok (osittain)
	Mika Lintilä /kesk	Jaana Ylä-Mononen /kesk.
	Pekka Nousiainen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.